

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز

بیمارستان کوثر

تعریف: آلرژی دارویی واکنش غیر طبیعی سیستم ایمنی بدن نسبت به دارو است.هر دارویی می تواند حساسیت ایجاد کند با این حال آلرژی دارویی نسبت به داروهای خاصی بیشتر اتفاق می افتد .

حساسیت دارویی بعد از مصرف دارو به مدت یک ساعت ممکن است خود را نشان دهد .

آلرژی عارضه جانبی دارو نیست بلکه یک واکنش احتمالی شناخته شده است.

اما برخی از واکنش ها مانند راش ها ممکن است روزها و هفته ها باقی بماند.همه افراد دچار

حساسیت دارویی نمی شوند وبا رعایت نکاتی می توانید آن را کنترل و توسط پزشک درمان کنید.

علائم حساسیت دارویی

✚ تورم

✚ کوتاه شدن نفس

✚ تب

✚ خارش

✚ آبریزش بینی

✚ سرفه

✚ کهیر و بثورات پوستی

✚ پایین آمدن فشار خون

آلرژی های شدید

واکنش های آلرژیک به دارو چند روز یا چند هفته پس از قرار گرفتن در معرض دارو و ممکن است مدتی پس از قطع مصرف دارو ادامه داشته باشدو ممکن است مدتی پس از قطع دارو ادامه داشته باشند . این شرایط عبارتند از:

بیماری سرم : ممکن است باعث تب ، درد مفصل ، بثورات ، تورم و حالت تهوع شود.

کم خونی ناشی از دارو :کاهش گلبول های قرمز خون که می تواند باعث خستگی ، ضربان

قلب نامنظم ، تنگی نفس و علائم دیگرشود.

بثورات دارویی همراه با آنوزینو فیلی و علائم سیستمی : منجر به بثورات ، افزایش

تعداد گلبول های سفید ، تورم غدد لنفاوی و عود عفونت هپاتیت خفته است

التهاب در کلیه ها (گلوмерولونفریت) : می تواند با عث تب ، خون در ادرار ، تورم ، گیجی

و سایر علائم شود تپش نامرتب قلب ، خستگی و نفس های کوتاه به دلیل کم خونی

دلایل آلرژی

زمانی که سیستم ایمنی بدن مواد دارویی را به جای بیگانه و یا دشمن بشناسد حساسیت دارویی یا آلرژی رخ می دهد. در این زمان سیستم ایمنی آنتی بادی تولید می کند. مواد شیمیایی که از فرایند حمله به مواد دارویی رخ می دهد آزاد شده و موجب ایجاد آلرژی می شود. آلرژی ممکن است برای اولین بار با مصرف دارو اتفاق بیفتد اما گاهی حساسیت در فرد ایجاد نمی کند تا زمانی که در معرض مکرر دارو قرار بگیرد. دفعه بعد که دارو مصرف می شود این آنتی بادی های خاص دارو را به اصطلاح پرچم گذاری می کنند و حملات مستقیم سیستم ایمنی بدن به آن ماده را انجام می دهند . مواد شیمیایی آزاد شده توسط این فعالیت باعث ایجاد علائم و نشانه های مرتبط با واکنش آلرژیک می شوند.

داروهایی که ممکن است حساسیت ایجاد کنند برخی از داروها وجود دارند که نسبت به دیگر داروها بیشتر موجب ایجاد حساسیت می شوند که شامل:

✚ داروهای شیمی درمانی

✚ داروهای مختص سیستم ایمنی بدن مانند آرتريت روماتوئید

✚ داروهای ضد درد و مسکن ها مانند ایبو بروفن و ناپروکسن سدیم و آسپرین

✚ آنتی بیوتیک ها مانند پنی سیلین

راهنمای حساسیت دارویی

واکنش های دارویی غیر آلرژیک

گاهی اوقات واکنش به دارو می تواند علائم و نشانه هایی را ایجاد کند که علائم آن حساسیت دارویی است . اما واکنش به دارو با فعالیت سیستم ایمنی بدن ایجاد نمی شود . به این وضعیت واکنش حساسیت غیر آلرژیک یا واکنش دارویی شبه آلرژیک گفته می شود.

داروهایی که بیشتر به این بیماری مرتبط هستند عبارتند از:

✚ آسپرین

✚ رنگ های مورد استفاده در آزمایش های تصویر برداری

✚ افیون برای معالجه درد

✚ بی حس کننده های موضعی

عوامل خطر آلرژی و حساسیت دارویی

در حالی که هر فردی می تواند به یک دارو واکنش آلرژیک نشان دهد اما چند عامل می توانند این خطر را افزایش دهند که شامل موارد ذیل می باشد:

✚ سابقه آلرژی های دیگری مانند آلرژی غذایی یا تب یونجه

✚ سابقه شخصی یا خانوادگی حساسیت به دارو

✚ افزایش قرار گرفتن در معرض دارو به دلیل دوز های بالا ، استفاده مکرر یا طو لانی مدت

✚ بیماری های خاصی که معمولا با واکنش های دارویی آلرژی همراه هستند مانند عفونت یا اپشتاین وایروس

پیشگیری از آلرژی و حساسیت دارویی

اگر به آلرژی و حساسیت دارویی مبتلا هستید بهترین راه پیشگیری اجتناب از مصرف داروی مشکل ساز است.

اقداماتی که می توانید برای محافظت از خود انجام دهید شامل موارد ذیل هستند:

- مطمئن باشید که حساسیت دارویی تان بطور واضح در پرونده های پزشکی مشخص شده باشد و به پزشک تان و دندانپزشک تا ن ا اطلاع دهید

تشخیص آلرژ ی و حساسیت دارویی

تشخیص دقیق آلرژی و حساسیت دارویی امری ضروری است . تحقیقات نشان داده اند که ممکن است آلرژی های دارویی بیش از حد تشخیص داده شوند یا اصلا به درستی تایید نشوند.

تشخیص اشتباه آلرژی های دارویی ممکن است منجر به استفاده از داروهای نا مناسب یا گران قیمت شود .جهت تشخیص حسایت دارویی یا آلرژی پزشک معاینه بدنی را انجام داده و سوالات لازم را از بیمار می پرسد . جزئیات مربوط به شروع علائم ، زمان مصرف دارو ها و بهبود یا بدتر شدن علائم ، نشانه های مهمی برای کمک به پزشک در تشخیص هستند . پزشک ممکن است آزمایشات اضافی را تجویز کند یا فرد را برای انجام تستهای بیشتر به متخصص آلرژی ارجاع دهد . که شامل موارد ذیل می باشد:

-آزمایش پوستی:متخصص آلرژی یا پرستار مقدار کمی داروی مشکوک را با استفاده از یک سوزن کوچک که باعث خراش یا تزریق آن میشود را روی پوست قرار می دهد . واکنش مثبت به یک آزمایش باعث برجستگی قرمز ، خارش در ناحیه و تورم می شود.

نتیجه منفی به این صراحت نیست . نتیجه آزمایش منفی معمولا به این معناست که فرد به دارو حساسیت ندارد . برای سایر داروها نتیجه منفی ممکن است بطور کامل احتمال آلرژی با دارو را رد نکند.

-آزمایش خون : آزمایش خون برای تشخیص واکنش های آلرژیک به چند دارو انجام می شود . اگر نگرانی در مورد واکنش شدید به آزمایش پوستی وجود داشته باشد ممکن است ازمایش خون انجام گیرد.

هنگامی که پزشک علائم و نتایج آزمایشات را تجزیه و تحلیل معمولا می تواند یه یکی از نتایج ذیل برسد:

✚ حساسیت دارویی وجود دارد.

✚ حساسیت دارویی وجو د ندارد.

درمان حساسیت دارویی یا آلرژی

درمان آلرژی به دو دسته تقسیم می شود:

✚ درمان علائم آلرژی

✚ درمانی که ممکن است فرد را قادر به استفاده ار داروی ایجاد کننده آلرژی کند

در مان علائم حساسیت دارویی

-عدم مصرف دارو : اگر پزشک تشخیص دهد که فرد آلرژی دارویی دارد قطع دارو اولین گام در درمان است . در بسیاری از موارد عدم مصرف دارو ممکن است تنها درمان لازم باشد

-استفاده از آنتی هیستامین : پزشک ممکن است یک داروی آنتی هیستامین تجویز کند که می تواند مواد شیمیایی سیستم ایمنی بدن که در طی یک واکنش آلرژیک فعال می شوند را مسدود کند.

-کورتیکو استروئیدها : برای درمان التهاب همراه با واکنش های جدی تر ممکن است از کورتیکواستروئید های خوراکی یا تزریقی استفاده شود.

-گشاد کننده برونش : اگر آلرژی دارویی باعث خس خس یا سرفه شود ممکن است پزشک گشاد کننده برونش را توصیه کند .این دارو به باز شدن مجاری تنفسی و سهولت تنفس کمک می کند.

-درمان آنا فیلاکسی (شوک آلرژی): آنافیلاکسی نیاز به تزریق فوری اپی نفرین و مراقبت های بیمارستانی برای حفظ فشارخون و پشتیبانی از تنفس دارد.

مصرف دارو های حساسیت زا

اگر آلرژی دارویی تایید شده باشد پزشک دارو را برای فرد تجویز نمی کند مگر اینکه لازم باشد . در برخی موارد اگر تشخیص حساسیت به دارو قطعی نباشد یا درمان جایگزینی وجود نداشته باشدپزشک ممکن است از دو استراتژی استفاده کند.

با هر دو استراتژی پزشک نظارت دقیق را انجام داده و خدمات مراقبتی و حمایتی برای درمان را در دسترس قرار می دهد . اگر داروها درگذشته واکنش های شدید حساسیت ایجاد کرده باشند و تهدیدی برای زندگی فرد محسوب شوند بطور کلی از این مداخلات اجتناب می شود.

نکته : بیمارانی که بعنوان بیماران مبتلا به آلرژی شناسایی می گردند با دستبند قرمز مشخص می شوند.

حساسیت زدایی از دارو

اگر لازم باشد دارویی مصرف کنید که باعث واکنش آلرژیک شده باشد پزشک ممکن است درمانی بنام حساسیت زدایی از دارو را توصیه کند.

در این روش فرد دوز بسیار کمی دریافت می کند و سپس بتدریج دوز های بیشتری را هر ۵۱ تا ۰۳ دقیقه در طی چند ساعت یا چند روز دریافت خواهد کرد . اگر بیمار بدون هیچ واکنشی به دوز مورد نظر برسد می تواند درمان را ادامه دهد.

تفاوت بین عوارض جانبی دارو و آرژی دارویی

آلرژی دارویی فقط افراد خاصی را در گیر می کند . با این حال ممکن است در هر شخصی که دارو را مصرف می کند یک عارضه جانبی ایجاد شود اما بطور معمول سیستم ایمنی بدن را درگیر نمی کند.

بعنوان مثال آسپرین که برای درمان درد استفاده می شود اغلب باعث اثر جانبی مضرى مانند ناراحتی معده می شود . با این حال اثر جانبی مفیدی نیز در کاهش خطرات حمله قلبی و سکتة مغزی دارد.

استامینوفن که برای درد استفاده می شود می تواند باعث آسیب کبدی شود و نیترو گلیسیرین که برای باز کردن رگ های خونی و بهبود جریان خون استفاده می شود ممکن است عملکرد ذهنی را بعنوان یک عارضه جانبی بهبود بخشد.